

Naročnina: Za tuzemstvo: z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60, za inozemstvo Din 60 in poština posebej. Oglasi po dogovoru.

SOCIALIST

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek dopoldne. Uredništvo Ljubljana, Šelenburgova 6/II. Upravništvo: Maribor, Ruška c. 7. Nefrankirana pisma in dopisi brez podpisov se ne sprejemajo.

Št. 2.

Ljubljana, četrtek, 23. avgusta 1923.

1. leto.

Prva naloga.

Ko smo zbirali po volitvah v konstituantno poročila o sijajnih zmagah naše stranke, se nismo dali varati od števil. Že takrat smo čutili, da so to tudi taka kraljestva, ki nosijo v sebi že od prvega početka kal razpada.

Danes so tiste množice, ki so prišle iskat v našo hišo čudežev — odpadle. Danes so tiste množice, ki so hoteli priti k nam na obed, ki ga niso pripravljale — odpadle. A s tem se je zrušilo le kraljestvo, ki je nosilo v svojem jedru že od prvega početka kal razpada. Nam pa je s tem za solidno grajenje šele pot odprta, ker bomo lahko zidali od kraja in se ne bomo lovili po področju, ki je preširoko za našo agitatorično silo.

Trdno zida v delavski stranki le tisti, ki ima skrbno pred očmi, da morajo biti žrtve, ki jih je pripravljeno nositi delavstvo za svojo stranko in pričakovanja, ki jih stavlja na njo, med seboj v ravnotežju, da morajo biti zato tudi obljube in požrtvovalnost v ravnotežju. V jeziku klasičnega socializma bi se to reklo: osvobodjenje delavskega razreda mora biti le delo njega samega.

Na tem temelju je gradil socializem tako trdno, tako solidno, da je šel pred vojno o naši stranki glas: kar koli pade pod idejni in organizacijski vpliv socialistične stranke. — to je za vse meščanske stranke izgubljeno. Socialisti gradijo prave trdnjave, ne kraljestev, ki morajo sama od sebe razpasti. Na ta glas moramo zopet priti. To je naša prva naloga. Mi mislimo, da je danes naša prva naloga, da koncentriramo vse naše sile okrog onih sklepov celjskega kongresa, ki ukazujejo, da se ima povrniti stranka k tej veliki tradiciji socializma. Če storimo to, — potem se nam za bodočnost ni bati.

Povojna doba je zabrisala meje med mogočim in nemogočim. Kakor je to ob uri velike stiske pač običajno, drvijo množice danes od malika do malika, proseč ga znamenj na nebu in čudežne rešitve. Zdi se, da je meja med

realnostjo in čudežem zabrisana in da ima izgleda za bodočnost uprav tisti, ki zida na laž, prevaro in na vero v nemogoče.

Mi pa smo trdno uverjeni, da morajo tako pozidane trdnjave same od sebe propasti. Zato se ne bojimo nikogar, ki tako gradi.

V nasprotju s splošnim mnenjem, smo trdno prepričani, da tudi med industrijskim delavstvom ne bodo uspele trajno struje in sekte, ki tako delajo. Med industrijskim proletarijatom bo zmagala v bistvu naša socialistična smer in naš način dela. Mi smo večji, kakor meni danes površne opazovalec.

Množice, ki so korakale pred mesci ob priliki vsedelavskega zleta po mariborskih ulicah, vstrajajo v kljub razdoru časov v čustveni in interesni zajednici. Te množice industrijskega proletarijata se bodo strnile prej ali slej, morda prej nego si marsikdo misli in želi, — v enotno socialistično stranko, — stranko industrijskega in poljskega delavstva.

Te množice rabijo kraljestva, ki bo tako zgrajeno, da ne bo nosilo že samo na sebi kali razpada.

Na nas je, da ustvarimo delavstvu tako kraljestvo, — kraljestvo, kjer bodo pripravljeno za žrtve v skladu s pričakovanji in upi. Če bomo rešili to našo prvo nalogo zadovoljivo, — potem nam ni treba vsiljive agitacije, potem nam ni treba borbe s perfidno lažjo, — treba pobijati vere v čudeže, — potem nam je treba samo delati in čakati, da se Jerihe podero. Zato ne bomo odgovarjali z enakim orožjem na komunistične metode v pokretu:

Izgubljeni sinovi se bodo vračali v kljub temu drug za drugim v okrilje stranke v katero spadajo. Zakaj trenutna pijanost bo minula in jasno bo postalo, da pijanost ne daje moči.

Iztreznjena mlada moč se spaja s svetimi tradicijami in izkušnjo starosti: to je novi tok v stranki in garancija popolnega uspeha.

K V. katoliškemu shodu.

Te dni se vrši v Ljubljani 5. katoliški shod. Ako bi bil posvečen ta shod samo poglobitvi verske misli, bi bil to dogodek do kojega bi ne mogli zavzeti kot stranka nobenega stališča.

Nas zbira kot zbiralo načelo, ideja dela in razrednega boja. Krščanska ideja o harmoniji razredov, — je za nas nadnaraven vzor, ki pa nima mesta v trdem boju realnega življenja. Mi pa smo organizacija dnevnega boja in realnega življenja.

Ako bi se organizatorji V. katoliškega shoda zavedali, da kraljestvo krščanstva v svoji popolnosti ni od tega sveta, — potem bi bila lahko taka manifestacija tudi za nas zatočišče, kamor bi se zatekali črpat novo moč, kadar bi bili trudni od težke borbe, ki ni samo borba za naš zatirani delavski razred, ampak tudi borba za višjo pravico, ki bdi pred očmi krščanskemu idealu. Organizatorji te verske manifestacije pa se tega ne zavedajo in usmerjajo svoje napore v tej smeri, da bi

presadili nedosegljiv ideal, v vsej svoji popolnosti v življenje. Oni organizirajo mesto verske manifestacije, politično manifestacijo za stranko, ki združuje na eni strani kapitalista in proletarca, na drugi pa razdvaja proletarijat.

Ta stranka ovira združitev proletarijata v enotne razredno bojne skupine, ker polaga na razlike v veri in svetovnem nazoru tako važnost, da cepi radi teh razlik na eni strani delavsko enotnost, na drugi strani pa združuje nemogoče — volka in ovco. Mi pa smo mnenja, da se imajo odigravati kulturni boji na vzporednih bojnih poljih. Za delavske razredne organizacije mora ostati vera v toliko privatna stvar, da ne sme organizacij rušiti. Kulturni boji naj se izvojujejo v skupnih delavskih organizacijah ali na paralelnih bojiščih, ne smejo pa biti znamenje, ki razbijajo bojne enote proletarijata.

V toliko je za nas V. katoliški shod mobilizacija delavskim organizacijam škodljivih sil.

Potek izrednega pokrajinskega kongresa,

(Dalje).

S. Korun: Čujem, da je navzoč poročevalec »Napreja«. Žurnalistični takt zahteva, da se vsak poročevalec pri predsedstvu predstavi. (Odzove se s. Arnšek, ki izjavlja, da ni poročevalec »Napreja«, da pa si notira potek kongresa za sebe.)

S. Korun: O preteklosti in o pokr. tajniku ne bomo govorili, boje je zgraba časa. Tembolj pa je potrebno danes,

ko so navzoče organizacije, torej strankina javnost, spregovoriti o vsem kar koli žele delegati zvedeti. Predno prične debata o referatu s. Petejana, nam bo podal poročilo verifikacijski odbor, ki je svoje delo dokončal.

S. Svetek: Verifikacijski odbor je ugotovil, da prisostvuje kongresu 25 organizacij, ki štejejo skupaj 1667 članov. Odbor je potrdil mandate 31 de-

legatov, ki imajo skupno 40 glasov.

Navzoče so naslednje organizacije: Celje, Maribor, Muta, Studenci, Zagorje o. S., Ljubljana, Tržič, Šiška, Oplotnica, Križe, Bloke, Vič, Moste, Leše, Prevalje, Dogoše, Radvanje, Pobrežje, Pragersko, Breg, Ljutomer, Šoštanj, Štore, Ruše, Marenberg. Teh 25 organizacij zastopajo naslednji delegati ss.: Koren, Felicijan, Verbančič, Smerc, Čebular, Korun, Svetek, Jankovič, Uratnik, Dobršek, Čeh A., Spindler, Lorbek, Podržan, Bračič, Tomc, Bahun, Ozmeč, Bajgot, Petejan, Eržen, Reiher, Klep, Ogrin, Tekavec, Flor, Krištofek, Ranzinger Rih., Padar, Vaš, Žohar. Prijavljeni sta tudi organizaciji iz Ptujja in Guštanja, katerih delegati pa še niso dospeli. Tudi organizacija iz Velenja pozdravlja po svojem predsedniku zborujoči kongres.

S. Golouh: Mariborska obl. organizacija, oz. njej priključene organizacije so poslale na kongres le delegate za tisto število članov, ki so plačali do konca junija. Verifikacijski odbor je odobril mandate le na podlagi pisanih članskih seznamov in ne na podlagi znakov, kakor se je to podtikavalo že pred kongresom od strani pokr. tajništva. Prosim, da se delegati javijo in da se prepričajo sami o poročilu verif. odbora, imeniki so pri meni na razpolago.

S. Korun: Poročilo verifikacijskega odbora dajem na glasovanje; kdor je za naj dvigne roko (se zgodi), proti — ker nihče ni glasoval proti je poročilo verifikacijskega odbora soglasno sprejeto.

Besedo ima

s. Divac: Spoštovani zbor: Referat s. Petejana je bil lep i po načinu i po vsebini. Glavni partijski odbor, četudi je kongres sklical, smatra, da govore in odločajo na tem zboru delegati organizacij iz Slovenije. Sklicati ta kongres je bil glavni strankin odbor upravičen in tudi moralno primoran kot centralna strankina instanca, ki vodi strankine posle na teritoriju cele države izza zedinjenja socialističnih strank, socialno-demokratske v Sloveniji, Vojvodini in Bosni in centramaške na Hrvaškem in v Srbiji; v resnici je bilo to zedinjenje samo formalen akt, kajti vezi med postoječimi grupami oz. strankami so postajale praktično že v l. 1918. In prav gotovo so danes v stranki sodrugi, ki s programom in statutom stranke, kakor ga imamo danes, niso zadovoljni, ali strankin kongres bo forum, kjer bodo sodrugi iznesli svoje izpreminjavalne predloge in ta bo odločal. Nikjer ne more in ne sme biti v pokretu posebnosti, ki niso v okviru programa in statuta stranke. Vendar danes ne gre za krivdo, ki je bila na obeh straneh, na strani Maribora in pokr. tajništva; danes gre zato, da se ustvari red: Pokrajinski tajnik n. pr., ki je tako ostro nastopal proti Mariboru, ki je zahteval red in spoštovanje pravilnika, baš on je bil, ki je pogazil sklepe konference zedinjenja iz l. 1920, ki se je otrese vseh obvez do stranke, ki je prekinil vse vezi z glav. part. odborom in je zahteval — avtonomijo. Ugotavljam, da je pokr. org. prekinila veze s celotno stranko; v lastni stranki vendar ne moremo slediti taktiki, ki se je v političnem življenju poslužuje Radić ali Korošec — v lastnih vrstah ne bomo uveljavljali partikularizma. Pokr. tajnik skuša dopovedati, da od Sotle, ki loči Slovenijo od juga, ni organizacij, da so le posamezniki. In vendar se lahko vsakdo prepriča, kako neupravičena je ta trditev. Od l. 1919 pa do danes je gibanje soc. proletarijata tako v Sloveniji, kakor na jugu, spasilo mnogo delovskemu razredu, tako zlasti na polju socialne zakonodaje. Ustvarjati tako nerazpoloženje proti sodrugom, proti organizacijam na jugu, se ne pravi de-

lati za socializem, to ni usluga proletarijatu. Danes tistih, ki to mišljenje osvajajo ni na kongresu, vendar to ne sme zadrževati dela, treba je da pride v Sloveniji naše gibanje z mrtve točke, na kateri je obtičalo. (S. Korun: (zvoni) čas je potekel, dajem na glasovanje če zbor dovoli s. Divcu nadaljevanje. (Sprejeto).

Ali more strankino gibanje v Sloveniji računati s celoto? Danes je prišel velik del, ki daje stranki garancijo, da bo lahko z njim delala. V bodočnosti se moramo zavedati, da se mora sleherni izmed nas pokoravati i program i statutu in da mora biti discipliniran. Eno pa je treba poudariti: v stranki *po namo samo en statut, današnji kongres bo obravnaval edino-le pravilnik* pokr. organizacije, ki ne sme vsebovati ničesar, kar ni v skladu s partijskim statutom. Le tako smemo upati, da bo kongres uspel, da bo red zagotovljen in sporazum mogoč; nihče nima pravice, da bi se postavljaj izven okvira strankinega statuta. Ali naj se tudi v vrstah socialistične stranke pojavi neke vrste odmetništvo, ki je ob albanski meji in v Macedoniji poznano!

Demokratska organizacija smo. Podtikava pa se glavni strankini upravi da hoče uvajati neke vrste beograjski centralizem. V našem gibanju tega centralizma ne poznamo. Pri osvajanju strankinega statuta delamo vsi enako. S strankinega stališča in v prid stranke moramo poudarjati, da je centralizem v stranki treba uveljaviti, *jak centralizem spasil*. Tak centralizem upravičuje strankino centralo, da ima odločilno besedo kadar se govori o smernicah v pokretu, kakor tak centralizem vmešavanje vrhovne strankine instance v lokalne zadeve izključuje. Glavni strankin odbor ni mogel n. pr. odobriti kompromisa s komunisti, ki ga je marib. oblastna organizacija sklenila za časa volitev v parlament, ker je bil sklep centr. strankine uprave, obvezen za vse strankine organizacije, temu volilnemu kompromisu nasproten. Tak pokret ne more uspeti, ampak propade, kakor propadajo gibanja, ki nimajo širše podlage in delovska stranka, ki bi zanikala internacionalo in njene sklepe ne bi mogla biti predstavica razredno zavednega proletarijata. Na tej osnovi naj današnji kongres stori sklepe. Glavna strankina uprava pozdravlja sodruge, ki so se zbrali k temu delu. Treba je vedeti, da je usoda proletarijata v celi državi ozko vezana, če proletarijatu na Hrvaškem ne bo dobro, bo tudi slovenski proletarec to občutil, slabosti enega dela onemogočajo življenje drugemu delu. Naš cilj je združitev delovskega gibanja, prireditve tudi tistih proletarcev v socialistično organizacijo, ki stoji danes pod vplivom drugih organizacij. Za losego tega cilja je potrebna odločnost v delu! (Odobranje!) Dalje prihodnjič.

Politični pregled.

NOTRANJI POLITIČNI PREGLED. SLOVENIJA.

Katoliški shod. Najvažnejši politični dogodek bodočih dni v Sloveniji je katoliški shod, za katerega delajo klerikalci ogromne priprave in ki bo gotovo po številu udeležencev dobro uspel. Shod se vrši v Ljubljani in bo nudil pregled vsega klerikalnega sveta na Slovenskem. Pod versko masko bodo klerikalci poskusili utrditi zaupanje pobožnih in verskih Slovencev v politično vodstvo Slovenske Ljudske Stranke. To zaupanje se je v zadnjem času začelo zelo majati. Vsa klerikalna politika trpi na nedoslednosti in je dvoilična. Na eni strani podpirajo radikalno vlado, na drugi se vežejo z Radićem; na svoj katoliški shod vabijo kralja, na deželi

med kmeti pa so republikanci. Klerikalci se boje, da bo konečno tudi slovenski smet začel o njihovi politiki razmišljati — da pa ta trenutek zavlačujejo, zato operirajo z vero in prirejajo svoje katoliške shode. Za klerikalce je vera dekla politike in mi »brezbožni« socialisti nismo nikdar vere tako »blatili«, kakor jo blatijo klerikalci s svojim delom. Klerikalna stranka je stranaka, ki naj osigura rimski duhovščini kulturno in politično nadvlado nad narodom. Kolikor lepši bo katoliški shod, toliko težja bo veriga, ki jo bo moralo slovensko ljudstvo nositi še leta in leta. Žalostno je samo, da je komunistična politika v zadnjih mesecih privedla v klerikalni tabor tudi na stotine delavcev, ki bodo — dovcerajsnji komunisti — paradržali na katoliškem shodu. Večina delavstva pa vidi v katoliškem shodu politično prireditev klerikalcev, zato je odklanja.

Zanimiv boj se bje zadnje tedne med mladodemokratskim »Jutrom« in staroliberalnim (novoradikalnim) »Slovenskim Narodom«. Eden drugemu očita nedoslednost in demagogijo. Imata pa oba prav! »Jutro« je — odkar so demokrati v opoziciji — naenkrat presedlalo in našlo svoje — slovensko srce. Poprej smo bili Jugoslovani, sedaj smo samo še Slovenci. »Jutro« pa je objednem postalo srdit nasprotnik zakona o zaščiti države, zagovarja štrajk železničarjev itd. — Dokler pa so bili demokrati v vladi, pa so glasovali za zakon o zaščiti države, gonili železničarje in vse štrajkaše v ječo. »Jutro« je napisalo pretečeni teden n. pr. uvodnik, ki bi ga kak slovenski Radić lahko mirne duše podpisal. — No, ata »Narod«, pa ni nič bolj dosleden! Lansko leto je bil še za sporazum z Radićem, letos ga goni v ječo, lansko leto je piskal na slovenske orglje, letos mu srbske že boj dopadejo — seveda, če so radikalno »uštimane«. Vsa breznačelnost meščanstva se zrcali v teh obeh glasilih slovenske »inteligence«. Kakor odklanjamo klerikalno »avtonomijo«, ker vemo, da ni odkritosrčno mišljena, tako se nam stoji politična breznačelnost slovenskega »naprednega« meščanstva. Potem pa jamramo, da slovenski narod ni politično zrel! Seveda, kako naj bo zrel, če ima take politične stranke in časopise. Nepismeni srbski delavec in kmet je politično bolj izšolan, kakor vsa naša gospoda! Tudi slovenski delavec je v svojem mišljenju doslednejši, kakor pa meščanski in kmečki živelj. Če bi se politične razmere v slovenskem delavskem pokretu še malo bolj konsolidirale, bi se ta razlika med politično izšolanostjo delavskega in meščanskega razreda še jasnejše videla in občutila. Zato je konsolidacija našega delavskega političnega gibanja nujno potrebna!

HRVASKO.

Evharistični kongres. Na slovenskem katoliški shod, na hrvaškem evharistični kongres — tudi tu revija politične moči duhovščine. Samo, ker ni hrvaški kmet tako klerikalni, zato se klerikalci tam poslužujejo druge metode, kakor pri nas. Evharistični kongres se je vršil 19. t. m. v Zagrebu; navzočih je bilo poleg škofov in duhovnikov na tisoče »vernega« ljudstva, ki je mislilo, da časti Boga, pa je častilo rimsko duhovščino!

Radić v — Londonu. Radić, ki se je šel zadnje tedne skrivalnice, se je naenkrat pojavil v Londonu, da dela »propagando« za samostojno hrvaško republiko. Potem bo pa šel v Ameriko po dolarje. Ko bo vse to opravil, se bo vrnil domov, če mu bo vlada dovolila. Hrvaški kmet bo pa naenkrat videl, da niti angleški državniki v Londodnu, niti ameriški dolarji ne bodo prinesli hrvaške republike. Ali bo potem še veroval Radiću? Eno pa je sigurno, da je Radić največji demagog, kar jih no si naša nesrečna jugoslovanska zemlja. Nihče še ni znal hrvaškega kmeta in radikalne vlade bolje »farbati« kot on!

SRBIJA.

Občinske volitve v Beogradu. Pri občinskih volitvah, ki so se vršile 19. t. m. je zmagala v Beogradu radikalna lista nad meščansko (demokrati, republikanci itd.). Komunistična je dobila okroglo 1500 glasov, nekaj več, kot pri zadnjih volitvah v Narodno skupščini, dočim so dobili komunisti pri zadnjih občinskih volitvah nad 3000 glasov.

SPJ je dobila 318 glasov, nekaj več kot pri zadnjih občinskih in nekaj manj kot pri zadnjih skupščinskih volitvah. Od socialistov pride v občinski odbor s. Topalović.

Občinske volitve v Srbiji. V Srbiji je pri občinskih volitvah zmagal radikalni teror. Večina občin je v radikalnih rokah. V Južni Srbiji je tekla kri, tako »svobodske« so bile te volitve. Mi smo že zadnjič opozorili, da napenjajo radikali vse svoje sile, da zmagajo pri občinskih volitvah, da bodo lahko trdili, da je Srbija v njihovem taboru. To se jim je — izgleda — tudi posrečilo.

ZUNANJI POLITIČNI PREGLED.

Francija in Nemčija. Najvažnejši politični dogodki se pripravljajo v razmerju med Nemčijo in Francijo. Zasedba Porurja od Francozov je otvorila globoko nasprotstvo med tema državama, obenem pa grozila, da pride do preloma med Francijo in Anglijo napram Nemčiji. Dokler razmerje med Francijo in Nemčijo ne bo urejeno, ni upati na zboljšanje političnega in gospodarskega položaja. V tem pogledu pa se je zadnje dni situacija nekoliko zboljšala. V Nemčiji je prišla na vlado Stresemannova vlada, v kateri so zastopani tudi socialisti in ki ima voljo, da se s Francozi sporazume. Francozi, ki se že zami zavedajo, da so šli z zasedbo Porurja predaleč, kažejo sedaj sami tudi več volje za sporazum, posebno še, ker pritiska na nje Anglija. Izgledi za sporazum so se torej izboljšali in ni izključeno, da se reši v bodočih mesecih tudi to najvažnejše vprašanje evropske politike na način, ki bo omogočil ozdravljenje povojne Evrope.

Reško vprašanje. Kakor morska kača se vlečejo razgovori med Jugoslavijo in Italijo zaradi reškega vprašanja. Reko bi radi Italijani anektirali in to kljub svoječasnemu dogovorom, da postane Reka samostojna država. Sedaj izgleda, da se bosta obe državi sporazumeli tako, da ostane Reka eno leto pod upravo posebne komisije in da se poskuša v teku tega leta reško vprašanje končno rešiti.

Francoska in Rusija. Francoska vlada je bila svoj čas najodločnejši nasprotnik obnove diplomatskih vez z Rusijo. Potem pa je počasi to svoje nasprotstvo ublažila in sedaj deluje francoska diplomacija na tem, da najde z Rusijo nekak sporazum. Češki minister zunanjih zadev dr. Beneš se posebno trudi, da pride do sporazuma med obema državama. Francoska hoče angleški vpliv oslabiti in ji je sporazum z Rusijo v ta namen nujno potreben.

Naše reparacije. Nemška vlada je sporočila naši državi, da obustavlja dobavljanje materiala na račun naše reparacije. Ta ustavev zadene naše gospodarsko življenje jako močno, ker smo dobavljali v Nemčiji raznovrsten, za povzdiglo našega gospodarskega življenja potreben material (za železnice itd.) na račun reparacij, to se pravi brezplačno. Nemčija utemeljuje ta svoj korak s tem, da ji vsled brezvrednosti marke ni mogoče plačevati pri lastnih industrijah naročenega blaga.

Amerika zahteva polno plačilo vojnih dolgov. Vse evropske države, ki so se borile na strani entente, so se zadolžile med vojno v Ameriki za ogromne svote. Te svote postajajo vsled propadanja nekaterih evropskih valut vedno večje. Zdi se, da jih nekatere države — predvsem Italija, Jugoslavija, pa tudi Francija sploh ne morejo plačati, ako ne postavijo svojega gospodarstva na popolnoma drugačno podlago. Zato so vse evropske države prikrito unale, da bogata Amerika ne bo iztirjala teh dolgov, ampak da jih bo deloma nase prevzela. Vedno bolj pa se kaže, da so vse to prazna upanja. Že ko je bil izvoljen Harding mesto Wilsona za ameriškega predsednika, se je vedno jasneje videlo, da Amerika nikakor ne misli vpoštevati evropskih gospodarskih težav, ampak da misli zahtevati brezpogojno, da se njen dolg povrne. Po Hardingovi smrti pa je to novi ameriški predsednik Coolidge z uprav brezobzirno jasnostjo povedal, da se nima Evropa od Amerike ničesar nadejati. To je osupnilo zlasti Anglijo, ki je vedno upala, da bo zavzela Amerika takoj drugačno stališče v vprašanju medzavezniških dolgov, kakor hitro bo Francija svoje stališče v reparacijskem vpra-

šanju spremenila. Ameriški predsednik pa je z vso jasnostjo povedal, da bo zahtevala Amerika od vseh držav povrnitev svojih vojnih posojil. Od Anglije, a tudi od Francije, Italije in od drugih manjših držav.

Na drugi strani pa je dal vedeti, da se Amerika ne misli vmešavati v spor glede nemških reparacij, ki razdvajajo Francijo in Anglijo in da so angleške nade, da se bo posrečilo napraviti proti Francoski angleško-amerikansko zvezo — prazne.

Amerika se ne misli vmešavati v malenkostne evropske spore.

Težišče sveta se premika iz Evrope na novi svet.

Napram temu novemu svetu bo Evropa — kakor je bila med seboj razkosana stara Grčija napram večjemu rimskemu svetu.

IZ ČASOPISJA.

»Naprej«, glasilo Bernotove »socialistične« stranke se še vedno imenuje glasilo SSJ. Politično nepoštenost takega postopanja moramo pibiti. Bernotov »Naprej« je včasih pisal o žurnalistični lopovščini, sedaj pa je sam šel med politične tatove, ker krađe firmo stranki, kateri ne pripada. Mi se drugače z »Naprejem« nočno baviti in ga pustimo v miru umirati. Ali preko tega, da se poslužuje imena naše stranke, ne moremo preiti molče na dnevni red. Upamo, da bo tudi glavni odbor naše stranke ukrenil primerne korake, da zabrani zlorabo strankinega imena! Kakor izgleda SSJ vendar ni tako slaba stranka, gospodje okrog »Napreja«, da se vendarle poslužujete našega imena, da bi obdržali nekatere socialiste okrog sebe in še katerega na limanice ujeli!

»Naprej« prinaša uvodnik o »socialistični Orjuni«. Iz vsega njegovega pisanja se vidi, da »Naprej« nima smisla za revolucionarno disciplino, ki nastaja v vrstah naše mladine in za delavsko gibanje ustvarjajočo vrednoto. Pisanje o »socialistični Orjuni« je seveda nesmiselno, ker UDR nima z Orjuno in njenimi cilji in metodami nič skupnega. Poročilo, da je daroval upravni odbor Ljudske tiskarne Udruženju 15000 Din je neresnično.

»Glas Svobode« (ljubljski) piše o petem katoliškem shodu ter ponavlja v novih besedah staro resnico, da je klerikalno politično gibanje močan političen faktor, s katerim bo imel izgovoriti delavski pokret svojo zadnjo bitko. Vkljub temu, da vidi povsod, da so prvi deserterji v klerikalne vrste povsod ravno komunisti, je glas »Svobode« mnenja, da so generali iz Turjaškega trga enako vredni onim, ki dirgirajo mase na peti katoliški shod.

»Delavec« piše v uvodnem članku o obupnem gmotnem položaju mornarjev, železničarjev in rudarjev. Kakor ugotavlja uvodničar v številkah, je narasla draginja od leto 1920 za 200 odstotkov, železničarjem pa so zvišali plače za 1 Din. Svoj članek končava s pozivom na združitev delavstva v enotnih organizacijah.

»Strokovna borba« je posvečena velikim mezdinim gibanjem in protestni stavki železničarjev. Med drugim prinaša dopis »Zavednim kovinarjem« ki je podpisan od kovinarjev Jesenice, Javornika in Dobrave. Ta dopis je sestavljen, kakor izgleda, od neodvisne ekspozičure na Savi, kateri je že vse delavstvo na Jesenicah in Dobravi in večina delavstva na Savi jasno povedalo, da nimata ekspozičura v njegovem imenu ničesar pisati. Meritorno imamo na to pripomniti, da se je zaključilo, mezdno gibanje na Jesenicah šele 18. avgusta pri mezdni razpravi, koji je prisostvoval na zahtevo ogromne večine kovinarjev pri K. I. D. predsednik Osrednjega društva kovinarjev, sodrug Svetek. Pri tej mezdni razpravi se je doseglo 30 odstotkov poviška na temeljne plače, kar je gotovo lep uspeh kovinarske organizacije.

Dopisi.

LJUBLJANSKO OKROŽJE.

Skupina okrog »Zarje« je izvolila na sestanku svojih članov odbor, ki ima stopiti v stik s pokrajinsko organizacijo v svrhu vpostavitve organizatoričnih vezi s stranko.

V času kongresov. V Ljubljani se vrši ta mesec kongres za kongresom. Za kongresom novinarjev in učiteljev

se vrši v Ljubljani gozdarski kongres, ki zboruje tu od pondeljka dne 18. avgusta. Potem pride katoliški shod, potem od 1. do 10. septembra veliki sejm. Še bo življenja v Ljubljani!

Vojška na Triglavu — prepovedana. Minister notranjih poslov je prepovedal Orjuni vsakršne izlete na Triglav. Orjuna je zelo huda, — ker ne more začeti vojske z Lahi.

V našem uredništvu se je zgledil urednik ameriške Prosvete s. Peter Barnik. Kakor nam poroča došli sodrug, naše poročilo, da je v Ameriki brezposelnost že pojenjala in da je tam težko za delovne sile, ni točno. Taka poročila daje v svet podjetniška propaganda, ki bi rada poživila dotok cennih evropskih delavskih sil. V resnici pa so delovne razmere v Ameriki še vedno take, da priseljevanja ni pripočeti.

Vič pri Ljubljani. V tobačni tovarni smo vložili že pred meseci spomenico za zvišanje plač. Naše plače so take, kakor povsod, kjer je delodajalec naša ljuba država. Čudimo se, da se nismo že vsi od lakote posušili. Vkljub temu se država iz nas naravnost norca dela. Monopolna uprava nam je pred kratkim še znižala in odtrgala družinske doklade. Neko klerikalno ženšče je zato naše zaupnike obiralo in raznašalo okrog: to so napravili ta rdeči. Šele ko smo jo prijeli za jezik, nas je nehala obirati. Sedaj pričakujemo, da pride v Ljubljano personalni referent monopolne uprave dr. Lotrič, kojemu polagamo na srce, naj si enkrat našo mizerijo ogleda in preračuna, kako se živi z reduciranimi plačami.

Moste pri Ljubljani. V Mostah stane mleko 18 kron liter, v Ljubljani pa 16 kron. To je zato, ker smo izvolili v Mostah za župana klerikalnega Oražna ki se briga bolj za svoje kupčije, kakor za cene mleka in za revno ljudstvo. Oražen, zakaj ne razglašiš, da se tudi Moščanov ne sme odirati? Čakaš, da te pridemo na to v deputaciji opomnit?

CELJSKO OKROŽJE.

Krajevna organizacija SSJ v Celju opozarja vse sodruge, da se vrši vsak četrtke v gostilni pri »Jugoslovanu« diskuzijski večeri točno ob pol 20. (8.) uri, na katerih se bo razpravljalo o vseh važnih dnevnih dogodkih, kakor o občinski politiki. Vsak lahko stavlja vprašanja, o katerih si ni na jasnem. Toraj prihajajte vsi in pripeljite tudi vaše znanke, ki so pripravljene organizirati se. Krajevna organizacija bo pripravila večkrat zanimiva predavanja.

V torek, dne 28. avgusta ob pol 8. uri zvečer se vrši v istem lokalu širše zaupniško zborovanje. Udeležba je obvezna za vse zaupnike strokovnih, gospodarskih, kulturnih kakor pouličnih zaupnikov ter vseh občinskih odbornikov.

Protestno zborovanje celjskega proletarijata. V petek, dne 17. avgusta se je vršil v Celju v veliki dvorani Narodnega doma javni protestni shod, ki ga je sklicala krajevna organizacija SSJ v Celju. Na zborovanje so bile povabljene vse stranke. Udeležila se ga je oficijelno edino NSS. Pod predsedstvom s. Hrastnika, župana okolice Celje je referiral s. Koren, ki je v svojem govoru žigosal sedanji režim, katerega zvesti pomagači so klerikalci in Radićeva abstinečna politika. Predlaga sledečo resolucijo:

Resolucija.

sprejeta na javnem ljudskem protestnem shodu v Celju v veliki dvorani Narodnega doma dne 17. avgusta 1923. Navzoče občinstvo odločno protestira proti militarizaciji železničarjev, kateri niso zakrivali nič drugega nego da so s 24-urno obustavo dela ponovno zahtevali zboljšanje ekonomskega položaja. Zahtevamo, da se militarizacija železničarjev takoj ukine. Zahtevamo, da se železničarjev, ki so se udeležili stavke ne preganja potom vojaške oblasti. Zahtevamo zo vso delavstvo enakomerno koalicijsko pravico. Odločno protestiramo proti zakonu o zaščiti države, katerega se porablja v slučaju mezdnega boja proti delavstvu vseh kategorij. Izražamo enodušno simpatijo za železničarje in javne nameščence, mornarje in rudarje, ki se nahajajo v boju za svoje pravice in obstanek. — Vsi govorniki so govorili v smislu predložene resolucije, ki je bila soglasno sprejeta. Naknadno smo zvedeli, da je bil navzoč

tudi tajnik klerikalne zveze, kateri pa ni imel korajže zagovarjati Koroščeve politike pred zbrano javnostjo.

Hudobija ali formalizem. Dne 21. avgusta je potovalo 9 delavcev iz Like na Hrvaškem, županija Gospič, z brzovlakom proti Mariboru na Franosko za delom. Vsi so imeli svoje potne liste v redu in od ene in iste oblasti potrjene in izstavljene, kakor tudi vidirane od vseh konzulatov. Kontrolni organ, ki je imel službo v brzovlakovi, ki pelje iz Zagreba v torek, dne 21. t. m. je pri osmih izmed teh devet delavcev našel vse v redu, samo enega si je izbral in ga ni pustil potovati naprej. Izstopiti je moral v Celju iz vlaka, njemu se je pridružil še eden od tovarišev, ostali so potovali naprej. Vsi obupani so hodili po Celju in niso vedeli kaj početi in razlagali vsakemu, ki so ga srečali njih usodo. Na ta način so prišli do s. Korena, kateri je pri celjskem policijskem oddelku takoj interveniral. Celjska policija je našla potne liste popolnoma v redu. Država ima od tistih delavcev, ki hodijo v inozemstvo s trebuhom za kruhom in pošiljajo svojem v tujini zaslužen denar velike profite, vsled česar ta uboga para ne zasluži, da se tako postopa z njimi. Opozarjamo merodajno oblast, da naj kontrolne organe v bodoče boljše pouči, da ne bodo šikanirali delavstva, ki je primorano hoditi iskat kruha po svetu. Z verizniki se postopa gotovo bolj kulantno.

Trbovlje. Kdo zanje? Tisti si je sejaj! Nekako tako bi se dalo reči o delovskem gibanju v Trbovljah. Trbovlje, največji industrijski kraj v Sloveniji so bile do zadnjega časa znane kot socialistična trdnjava. Nekateri so celo nazivali Trbovlje za težko socialist. artillerijo, kamor niso imele pristopa meščanske stranke s svojimi lepo pisanimi programi. Po letu 1920, po razkolu socialistične stranke se je pa stvar v tem pogledu spremenila. Meščanskim strankam se je po velikem prizadevanju končno vendarle posrečilo usidrti se v trboveljski kotlini. Kdor se spominja na leto 1920 na propagando takratnih meščanskih listov, ala »Večerni list«, »Jugoslavija« itd., bo moral pritrčiti, da je črpalo naše socialistično delavstvo v Trbovljah vsa poročila o naših strankin pristaših, o stranki sami itd. izključno iz lažljivih poročil zgornjih listov. Vse delo proti socialističnemu gibanju je zelo podprlo komunistično gibanje, če ga smemo tako imenovati, kajti bilo je vse preje nego delavsko razredno gibanje, ki sloni na marksizmu. Po našem socialističnem naziranju je dolžnost vsakega zavednega socialista, da usmeri vse svoje delovanje v prid delavstvu in razširjenju njegove socialistične razredne zavesti, potem koje črpa sile za uresničenje socialističnega programa. Vse dosedanje gibanje protivnikov socialistične stranke je pa sloanelo izključno na obrekovanje, katerega je zasejalo meščanstvo med delavstvo v nadi, da oblati vse, kar ima še količkaj ugleda med delavstvom in kar bi znalo ovirati pohod meščanstva. Mi pravimo, da je takomenovani komunizem mimoidoči pojav brez stalnega zadržanja, kateri ima svoj razvojni konec v radikalni stranki preko sedanje nezavisne stranke. Vse dosedanje je samo le velika in težka preizkušnja, katero bo moralo naše delavstvo preživeti vsled ozira na pomanjkanje samostojnega mišljenja, vsled komodnosti, ki mu je v tem oziru lastna. Da je temu tako, so pričča nešteti shodi, na katerih so nastopali govorniki, do takrat še popolnoma neznan v delavskem gibanju. Namesto da bi jih delavstvo odvrnilo in se postavilo na last. noge, je šlo še dalje. Poverilo je vodstvo ljudem, ki nimajo in niso imeli pojma o delavskem gibanju Stefanovič, Dimnik, Furlan itd.), še manj pa volje koristiti delavstvu in njegovem pokretu. Človek bi celo trdil, da so to tisti sejajci meščanskega semena; ljudje, ki so poslani uničiti vse kar si je delavstvo potom težkega boja priborilo in tako spraviti naše delavstvo ob vero v samega sebe. Mislili bi, delavstvo je vse to videlo, vse to doživelo, prestalo veliko težko izkušnjo in sedaj bo boljše. A opaža se nasprotno. Še vedno se najdejo ljudje, ki iz gole samovolje, drugi iz komodnosti odpirajo vrata reakciji in batinam. Človek mirno odpusti nevednim, nikakor pa ne more odpustiti ljudem, ki nosijo naslov zavednih proletarcev, ki zavestno zavajajo

pokret na napačna pota, iz gole trmo-glavosti. Upati je, da se bo delavstvo kmalu ootreslo ljudi, ki iščejo vedoma novih sporov, ljudi, ki so formalni dlakocepci, ki tratijo zlati čas in drag papir samo zato, da iščejo netiva za nove spore. Delavstvo začni samo misliti, o tresi se kali meščanskega semena in imelo bodeš koristi.

MARIBORSKO OKROŽJE.

Seja mariborskega občinskega sveta. — Za stavkajoče rudarje. — Proti militarizaciji železničarjev. Župan je poročal o ravnateljevem naravnem stanovanju v državni realki, ki je že od prevrata zasedeno po nekem podpolkovniku Sernecu, ki je med tem postal penzionist in torej ni za mesto neobhodno potreben. Ta gospod drži pet velikih sob zasedenih, in noče nobenega drugega stanovanja, med tem ko šoli manjka nujno učnih prostorov, ne glede na to, da ravnatelj sam mora zunaj stanovati, dasi je stanovanje, kakor rečeno, naravno. Sklene se, stanovanje imejtelju nujno odpovedati. Za tem pride na vrsto Kitakov predlog, naj občinski svet dovoli podporo družinam stavkajočih trboveljskih rudarjev. Predlog je utemeljeval »neodvisni« občinski svetnik Kitak, ki pa ni predlagal nobene svote. Zato se je oglasil k besedi sood. Bahun, ki je naglašal, da so rudarji največji trpini med vsem delavstvom, ki se morajo vedno in vedno znova bojevati za golo existenco. Dasi bogatijo s svojim naporim delom mnogo kapitalističnih pobavk, vendar nimajo te slednje nobenega uveljavljanja za svoje žrtve. Vlada, ki je prva poklicana, da štiti uboge rudarje pred velikim izkoriščanjem, ne le da tega ne stori, marveč še podpira kapitaliste. Govornik predlaga v znak solidarnosti naj občinski svet dovoli 5000 Din za družine trboveljskih rudarjev. Predlog je bil soglasno sprejet. Drugi predlog podžupana sood. Družoviča je, da naj občinski svet izreče protest proti neupravičeni militarizaciji železničarjev, ki v občeh niso štrajkali, marveč samo za 24 ur ustavili delo, čemur se je pridružil iz solidarnosti cel Maribor. Umestno je tedaj, da tudi občinski svet izreče protest proti nasilju, ki ga uprizarja vlada nad gladnimi železničarji. Tudi obč. svetnik dr. Sernec se je pridružil izvajanjem predgovornika, ter rekel, da se cel svet čudi, kako morejo železničarji s sedanjimi prejemki izhajati. Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet. Zatem so prišli odseki na vrsto. Prvi poročča v imenu pravnega odseka dr. Mulej o številnih vzprejemih in prošnjah za zagotovilo sprejema v občinsko zvezo. Nadalje poročča o istem odseku dr. Sernec večinoma o pritožbah gostilničarjev zoper kazen radi nemarnega po biranja dinarskega davka. »Ja, die Kopfsteuer...! Nekaterim se je kazen znižala, ker so dokazali, da so bili dosedaj še deviški! Sicer pa občinski svet ne pozna v tem oziru mnogo šale. Nadalje so bile tudi prošnje za odpis pristojbin za odmero nadnormalne porabe vode. Končno, so se oddala dela za prenovitev fasad in ometa na šoli v Čafovi ulici, ki je že zelo v slabem stanju. Kompetirali so za to delo štirje stavbeniki in sicer Glaser, Živic, Kiffmann in Nassimbeni. Prvi je zahteval 66.000 Din, drugi 39.000, tretji 34.000 in četrti Nassimbeni 31.000 Din. Odsek se je zedinil za Živiča, dasi je drugi najdražji. Razlogi zato so bili sledeči: Šolsko poslopje mora biti čim prej popravljen, ker se kmalu začne šolski pouk, nadalje se bliža jesen in znjo slabo vreme, ko se omet ne suši tako dobro. Ostali stavbeniki pa nam ne jam čijo, da bodo delo hitro izvršili. Sicer pa je odvisno tudi od tega, kakšno je delo. Tozadevno pa je Živic znan kot zelo soliden. Zato je klerikalno vpitje neopravičeno. Oni itak nimajo drugega na svojih žegnanih ustih kot — korupcija, po receptu: držite tatu! — Ob 10. uri je župan zaključil javno sejo in otvoril tajno, ki se je pečala z objemom električnega podjetja. En del tehničnega in pisarniškega osebja bo s 1. septembrom odpuščen, ker ga je preveč; ostalim pa bodo prejemki zvišani. Malo pred 24. uro je bila seja zaključena in se prihodnji petek dne 24. avgusta nadaljuje.

Klerikalno-katoliška morala prečastite dubovščine v »Stražinem« uredništvu bi lahko služila kot podlaga za razpravljanje klerikalnih praščjih afer

mariborskih na V. katoliškem shodu pod naslovom »vera v praksi«, izvaja-nje po dr. Leskovarju. — »Straža« očita obč. svetniku sood. Bahunu korupcijo, češ, da ima nastavljeno hčerko pri magistratu in sina v mestni električnem podjetju, ki ne bo odpuščen pri zmanjšanju osebja. »Straža«, oz. katoliškega duhovnika dr. Jerovška, kot obč. svet. smo pozvali, da naj kot tak vložil interpelacijo radi te korupcije v javni seji občinskega sveta. To se ni zgodilo, kajti »Straža« in rimski papisti, božji namestniki in obrekovalci poštenih ljudi vedo, da Bahunova hčerka prakticira na magistratu zastoj in da se njegov sin — mal dečko uči za monterja v električnem mestnem podjetju brezplačno! — Gospodje, v usta, ki se jih drži laž, ki so polna hudobije, polagate vi dnevno pri obhajilu boga, kakor pravite. Krščanski človek bi rekel: to je bogokletstvo. — Človek brez konfesije, imenuje to: nepoštenost.

Nova znamenita iznajdba — stroj, ki je mariborsko industrijsko izložbo zamudil. Že pred 1000 leti so si stare mamice želele tak stroj, bolje rečeno »mlin« kjer bi šle na eni strani stare babice notri in bi prišle na drugi strani zale in čile deklince ven; ali žal, to se jim ni posrečilo, pač pa se je posrečilo to letošnjo leto 1923. Slovenski vojni invalidi so deležni njegovih dobrot. Ta stroj je postavljen v Mariboru pri mariborskem vojnem okrogu v Dravski vojašnici, in se kliče »Pregledna komisija za invalide« ter ima samo pet koles, to peto kolo seveda igra neki zdravnik I. J. iz Maribora, ki nima nobenih pacientov (ker se stare babe tega niso izvedle, da zna iz starih mlade narediti) so ga za ta stroj sposobnim spoznali. Ta stroj je sicer prvokrat v Mariboru poskusil svojo umetnost 10. avg. 1923 predpoldne. Razložek med mlinom in strojem je ta, da gredo invalidi kot mladi dečki ravno pri isti luknji ven, kakor so šli notri, ne pa na drugi strani, kakor si stare babice želijo. Tukaj se postavi invalide pred vrata, da čakajo, da se jih notri spusti v ta stroj, da peto kolo svoj posel opravi; ta seveda si ne upa ubogega starega invalida pogledati, ker si misli saj ni treba, saj boš itak skoraj mlad fant brez invalidnih procentov. In to se je baje tudi dokazalo pri tem stroju, ki je večini invalidom veliko odstotkov odvzel. Sliši se, da je bil neki invalid pri nadpregledu, ki ima sedem otrok in ženo, ki je tudi večji del bolana; ta invalid nima ničesar, niti hiše, niti posestva, ne premoženja, ne službe. Imel je pet ran od zastrupljenja krvi na telesu, desno roko zlomljeno v rami, desni palec in desno nogo streno v gležnju; bil je leta 1921 invalid z 52 odstotki, pri nadpregledu 1922 so mu vzeli 12 odstotkov, tako, da mu je ostalo še 40 odstotkov delanezmožnosti. Seveda, zdaj pa, ko so ta stroj s petimi kolesi iznašli, se je temu ubogemu invalidu posrečilo, da je prišel kot mlad fant, 53 let star, brez odstotkov delanezmožnosti ven. Glejte kaka sreča, da je zopet zdrav kot prej. Torej mariborski invalidi le potrudite se vsi takoj, da pridete tudi v ta stroj, da pridete do tega petega kolesa! Ljudje navadno pravijo, da petega kolesa ni treba pri vozu, zdaj pa vidite, kako dobro peto kolesce služi invalidom. Radi bi pa ven dar vedeli, kdo je vladni svetovalec tako ko misijo za vojne žrtve in uboge vojne invalide izbirati? Komisija mora obstojati iz sedem oseb, ki so tudi invalidi v njej zastopani. S tem strojem ali mlinom za stare babe pa nujno proč!

Minister in poštni uslužbenci. Ministrstvo pošte in telegrafa v Beogradu je z odlokom št. 35.895 z dne 29. junija 1923 odločilo, da se ima vse poštno o-sobje pri izmenjevalni pošti Maribor 2, ki je imelo posla z izgubljenim paketom šte. 483 Ranbex od 9. aprila 1921, Radumović & Mihajlovič, Beograd, obvezati na solidarno plačilo odškodnine. Na podlagi navedenih predmetnih poizvedb se ministrstvo namreč ni moglo prepričati, da bi bilo izgubo paketa pripisovati edino le takratnim, radi pomanjkanja prostora pri pošti Maribor še ne povsem urejenim prometnim razmeram. V poštev pridejo ti-le službeniki: Vojteh Koser, činovnik IV. razreda, Anton Eržen, poštar V. razreda, Bogdan Cunta, poštar IV. razreda, Franc Jurašević, poštar VI. razreda, Anton Fakler, poštni sluga III. razreda, Jožef Milkovič, poštni sluga v pokoju, Anton Ramot,

stalni poštni sluga. Pozivljamo vas, da brezpogojno plačate na tamkajšnji pošti na poziv sorazmerni odškodninski znesek 161.72 Din s pripombo, do proti ministrski razsodbi ni pravnega teka administrativnim putem. Za slučaj pa, da bi bil kateri odškodninski znesek od strani katerega solidarno obveznega neiztrljiv, bodo morali drugi obvezanci še tudi dotični del vplačati. Oblastni direktor: Dr. Debelak. — Paketi pridejo v Maribor iz inozemstva (iz raznih držav) za vse kraje v Jugoslaviji. Te pakete sprejme na kolodvorski pošti uradnik izmenjevalnega urada v pričo carinskega nadzorstva. Razdelijo se potem na kraje, kjer so carinarnice (n. pr. Beograd, Zagreb itd.). V Maribor prihajajo vsi popisani in predno gredo od tukaj, se tudi popišejo. Vsak dan se dela bilanca. Izvršitev kakšne tatvine je popolnoma nemogoča. V tem slučaju trdijo, da paket ni prišel sem temveč, da se je kje drugje zgubil. Ta paket pa baje ni bil niti vpisan, in sploh ni dospel v Maribor. Gospod minister zna poštno o-sobje kaznovati, tudi če ni nič zagrešilo, ne povša pa mu plač, čeprav ve, da s sedanjimi ne more živeti.

Članski sestanki kraj. org. SSJ v Mariboru se vrše vsak četrtek, točno ob 20. uri v »Ljudskem domu«.

Seje krajevnega odbora SSJ v Mariboru se vrše vsak torek, točno ob 20. uri v tajništvu SSJ.

Člani krajevne organizacije SSJ v Mariboru se opozarjajo, da so govorilne ure v tajništvu vsak dan od pol 7. do pol 9. ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. ure dopoldne. Plačevanje članarine, nasveti itd. v navedenih urah.

Seja okrožnega odbora SSJ (ožjega) (preje oblastnega odbora) za mariborsko okrožje bo v soboto, dne 25. avgusta 1923 točno ob 20. uri v tajništvu v Mariboru.

Seja strokovne komisije v Mariboru bo v soboto dne 25. avgusta ob pol 20. uri. Točna in zanesljiva udeležba vseh članov potrebna. — Tajništvo.

Okrožna strokovna konferenca v Mariboru se vrši dne 26. avgusta ob 8. uri v posvetovalnici magistrata. Vse strokovne organizacije mariborskega okrožja pošljejo delegate. Vstop na galerijo je dovoljen le z izkaznico.

DTE »Svoboda« Maribor. Članski sestaneke v soboto, dne 18. avgusta v »Ljudskem domu« ob 20. uri. — Vsled odhoda sood. Živkoviča je bil izvoljen predsednikom sood. Cerjak. — Vsa društva in organizacije naj naslavljajo odslej vso korespondenco na naslov: Ivan Cerjak, Maribor, Gajeva ul. 9.

Shod. V nedeljo, 26. t. m. se bo vršil v gostilni Hojnik na Hajdinu javen shod, na katerem bo poročevalec iz Maribora referiral o celjskem kongresu. Ptujskim sodrugom piporočamo, da se udeležijo tega shoda v obilnem številu.

KONGRES SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Glavni strankin odbor je na seji, dne 30. marca 1923 sklenil, da se skliče v dne 21., 22. in 23. septembra t. l. v Beograd, v prostorih začasnega socialističnega delavskega doma, Šumadijska ulica 16

I. redni strankin kongres z dnevnim redom:

1. Konstituiranje kongresa.
2. Poročilo glavnega strankinega odbora, poročevalec s. Vitomir Korač in strankine kontrole, poročevalec s. Ivica Kiklič.
3. Poročilo parlamentarne frakcije s. Nedeljko Divac.
4. Strankin statut, poročevalec s. Tasa Milojevič.
5. Politični položaj, poročevalec s. Živko Topalović.
6. Volitev glavnega odbora in kontrole.
7. Socialistična stranka in delavsko strokovno gibanje, poročča s. Sretan Jakšić.
8. Socialistična internacionala in naša stranka, poročevalec s. Vilim Bukšeg.
9. Predlogi.

KULTURNO GIBANJE.

Okrožni zlet Delavski Telovadnih Enot v Šoštanj, dne 9. septembra. Organizacije, ki se nameravajo zleta udeležiti, naj to takoj javijo zletnemu odboru z

navedbo, koliko zletnih izkaznic bi potrebovale, da se jim zamorejo te takoj vpsolati. Te izkaznice se bodo oddajale organizacijam po 50 par za komand in vsak gost, ki se bo na zletu v Šoštanj izkazal s to izkaznico, plača potem pri blagajni 6 Din vstopnine, za vse prireditve. Oni denar pa, ki ga bodo organizacije prejele za prodane izkaznice (to je 50 par za komad), naj pa te po možnosti še pred zletom obračunajo zletnem odboru, ali ga pa vsaj prinesejo seboj na zlet in tukaj obračunajo, da ne bo neprijetnih zakasnitev pri obračunih. Tudi naj vsaka organizacija izvoli iz svoje srede potrebno število rediteljev, n. pr. na 10 do 20 oseb enega, ki naj gledajo na red in disciplino in ki naj bodo označeni v rdečo prevezo na levi roki. Po možnosti naj se poskrbi tudi za rdeče znake, na katerih naj bo razviden kraj, iz katerega so gostje došli. Organizacije, ki posedujejo lastne prapore, naj iste prinesejo seboj.

Zletni odbor DTE Šoštanj.

STROKOVNO GIBANJE.

Medstrokovni odbori. Na podlagi sklepov Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije (GRSJ) se imajo upostaviti v vseh važnejših krajih medstrokovni odbori. Ti medstrokovni odbori imajo nalogo tesnejše združiti raznovrstne stroke v eno agitacijsko enoto. GRSJ je izdal za te medstrokovne odbore tudi pravilnik, ki je zelo praktičen in jase, ter bo gotovo zelo dobro služil svojemu namenu. Strokovna komisija za Slovenijo je na seji dne 7. avgusta sklenila, izvesti nemudoma organizacijo medstrokovnih odborov na podlagi od GRSJ predpisanega pravilnika. Ta pravilnik je bil priobčen v 32. št. »Delavca«, na kar opozarjamo vse, ki se za stvar zanimajo. Odborniki medstrokovnih odborov bodo pa proti majhni odškodnini dobili te pravilnike na posebnih polah, katere je založila Strokovna komisija za Slovenijo. Z ustanovitvijo medstrokovnih odborov bodo prenehale funkcije okrožnih strokovnih komisij. Tajniki sedanjih okrožnih strokovnih komisij pa prevzamejo ta tajništva medstrokovnih odborov. Ta reorganizacija je bila nujno potrebna in bo rodila go-

tovo lepe uspehe.

Ustanovitev medstrokovnega odbora za Ljubljano in predkraje. Na praznik, dne 15. avgusta se je vršila v velik dvorani mestnega doma ustanovna plenarna seja medstrokovnega odbora za Ljubljano in predkraje. Udeležba odbornikov je bila skoraj popolna. Po otvoritvenem nagovoru je bil izvoljen za predsednika medstrokovnega odbora s. Jakomin, ki se je zahvalil za zaupanje in podal besedo referentu s. Uratniku. S. Uratnik je v daljšem referatu pojasnil pravilnik od točke do točke ter orisal delokrog medstrokovnih odborov. Poročilo o položaju organizacij je podal s. Svetek, na kar je bila soglasno sprejeta naslednja

resolucija:

Krajevni medstrokovni odbor GRSJ za Ljubljano in predkraje se je na svoji plenarni seji dne 15. avgusta bavil z vprašanjem stavke mornarjev, rudarjev in s pokretom železničarjev ter ugotovil sledeče:

I. Stavka mornarjev, ki jo vodi GRSJ je krušni boj mornaskega proletariata. Od izida tega boja je odvisno, če bodo jugoslovanski mornarji še sploh mogli eksistirati. Činitelji, ki so militarizirali 2 dadji, ter dovolijo uvažati stavkokaze iz tujine, se morajo zavedati, da obsoja njihov čin vse jugoslovansko delavstvo.

II. Najenergičnejše protestiramo proti preganjanju rudarjev in zahtevamo, da se rudarjem, kakor vsem drugim strokam dovoli brezpogojna svoboda stavke.

III. Militarizacijo železničarjev smatramo za udarec s kolom proti ljudem, ki se bore izključno za svoj obstoj. Od zadnje regulacije železničarskih plač leta 1920 pa do danes se je zvišala draginja za okoli 206 odstotkov. Zahtevamo, da se plače železničarjev nujno zvišajo vsaj za toliko, v kolikor se je zvišala draginja. Ljubljansko razredno zavodno delavstvo pa pozivljamo, da podpre bojujoče se tovariše materielno in moralno.

Protestni shod proti preganjanju železničarjev, rudarjev in mornarjev se je vršil pretekli teden v Ljubljani. Za Stro-

kovno komisijo je govoril s. Svetek, ki je v kratkem in stvarnem govoru pojasnil stališče Strokovne komisije, ter izrazil njen protest. Komunistični govornik M. Žorga se je obnašal tokrat dostojnejše kakor po navadi, vendar je bil njegov govor malo namenjen stvari, več pa agitaciji za »nezavisne« organizacije. Sicer bo pa treba prej ali slej enkrat sklicati protestni shod proti tistim, ki so razbili železničarsko organizacijo, kajti sedanja preganjanja so le posledica razbite organizacije.

Savez Socialistične Omladine Jugoslavije (SSOJ). V Zagrebu (Ilica 5/1) se je osnovala Zveza Socialistične Omladine Jugoslavije. (Savez Socialistične Omladine Jugoslavije.) Ta zveza bo uravnala svojo delo v ozkem stiku z Glavnim Radniškim Savezom Jugoslavije in s celim socialističnim gibanjem v državi. Vse mladinske organizacije Slovenije, ki zastopajo isto smer, se pozivljajo, da sodelujejo s to centralo.

Rudarska stavka na Češkem. Državna konferenca rudarjev češkoslovaške republike je sklenila dne 16. avgusta, da imajo stopiti z ozirom na neuspela pogajanja 20. t. m. rudarji v vseh revirjih na Češkem v stavko. Za čas stavke veljajo prejšnji stavkovni predpisi. Državna konferenca izreka koaliranim organizacijam rudarjev svoje popolno zaupanje in pričakuje, da bodo podprle vse socialistične stranke boj, ki je bil rudarjem vsiljen.

GOSPODARSTVO.

Razmerje na denarnem in blagovnem trgu. 100 dinarjev je vrednih okroglo 5.80 švicarskih frankov (predvojnih kron), oz. 1 dolar 94—95 dinarjev. Nade na popravko dinarja se zaenkrat še niso izpolnile. — Na blagovnem trgu je cena žita (pšenice) v zadnjih dneh malo padla (od 360 Din za 100 kg na 325 Din). Blaga je dovolj na trgu, kupcev pa malo, ker računajo s padcem cen. Prevelikega padca pa ni pričakovati, ker so naše cene približno enake ceni na svetovnem trgu. Cena moki: 5.90—6 Din prve vrste, fižol beli 3.75—4, pisani 4—4.25 Din. — Na naših slovenskih trgih pa so se v zadnjem času podražile kože, jajca, kava, ječmen, aj-

da, meso je ostalo pri starih cenah, padle so pa cene ovsa, prosa, fižola, moke in sladkorja.

Lastnik in izdajatelj Pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo. — Odgovorni urednik Jože Golmajer. — Tiska: Ljudska tiskarna v Mariboru.

Prostovoljno gasilno društvo v Zerkovcih pri Mariboru vljudno vabi na prireditev velike vrtno veselice, dne 8. septembra 1923 v prostorih gostilne Sel v Zerkovcih. V slučaju slabega vremena imamo na razpolago velike novopostavljene notranje prostore.

Perilo, klobuke športne čepice

dožne plašče, dožnike, čevlje, sandale, palice, nahrbtnike itd., se kupi najboljšje pri

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

Peter Capuder

Ljubljana, Vidovdanska cesta 2

ima v zalogi vse potrebščine za telovadce in telovadkinje: kroje, srajce, čevlje za telovadbo in javne nastope.

Od centralnega odbora U. D. R. (Udruženja Delavskih Rediteljev) pooblaščen edini dobavitelj blaga za kroje U. D. R. in celotnih krojev.

Zmerne cene! Lastni izdelki!

Redka prilika za dobičkanosno udeležbo!

Boljše nego v bankah! Bolj koristno nego v hranilnici!

Zvišanje obratne glavnice na 5 milijonov dinarjev.

Podpisana produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev itd., vabi tem potom k pristopu v podpisano zadrugo. Zadruga se bo povečala in razširila v veleobrat in poveča v to svrhu svoj obratni kapital na 5 milijonov dinarjev. Pristopiti zamore vsakdo, ki se more pravoveljavno vezati.

Delež znaša 2000.— dinarjev in se obrestuje po najvišjih običajnih obrestih. Delež se lahko plačuje v tedenskih obrokih v znesku 25.— Din, po položnicah, katere izda v to svrhu zadruga. Vsak član ima tudi prednost, da more vstopiti v stalno službo zadruga in je udeležen pri dobičku zadruga.

Več v članku Upoštevanja vreden napredek v št. 1 Socialista.

Rok priglasitve je do 31. avgusta 1923. Zadostuje tudi pismena prijava, nakar odpošlje načelstvo potrebne tiskovine.

Pismene prijave na naslov:

Načelstvo prod. zadruga kleparjev, inštalaterjev itd.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 18.